“کودەتای پەرستگا”… شەماڵ بارەوانی

کتێبێکە حەقیقەت .شایەنی هەڵوەستە لەسەرکردن و خوێندنەوەیە، “کودەتای پەرستگا”چارەسەرێکی بوونگەرایانەی ئاینە.

بە ڕێگەچارەیەکی وجودیانە بۆ ئایین و هەڵگەڕانەوەو وەرگەڕانەوەو کودەتاو شۆڕشێک لەدژی کاهینەکان و مەعبەدەکان، لەفێندەمێنتالیزم و سەلەفیزمی ئایینی، لە کەلەپوورو ڕابردووگەرێتی، لەتراژیدیای ئایدیۆلۆژیاکان، لە دۆگم و تێگەیشتنە سەتحیەکان، لەو مەعبەدانەی پڕن لە دەمارگیری ئایینی و ڕاسیزم و ڕق، خاڵین لە خۆشەویستی و مرۆڤایەتی.

“کودەتای پەرستگا”

پێمان دەڵێت دەبێت چارەسەرێکی وجودیانە بۆکێشەکانی مرۆڤایەتی بدۆزینەوە و بە وجودیەت کێشەکانی مرۆڤایەتی چارەسەربکەین. شۆڕشێکی وجودیانە، شۆڕشێک ویژدان بنەمای بێت، شوڕشێک مر□ق بکات بە پێوەر، شوڕشێک تێگەیشتنێک بێنێتە بوون، چیتر بوونی مر□ق پ□ش ماهیەتی بخرێت، مر□ق پ□ش ئاین، مەزهەب، نەتەوە و ڕەنگ و ڕەگەزەکەی بخرێت و تەنها مرۆڤبوونی مر□ق ب□ پێوەر و ڕەچاو بکرێت و لەبەرچاوبگیرێت، مر□ق ی□کەمین و دواهەمین شت بێت.

“کودەتای پەرستگا”

پێمان دەڵێت پێویستمان بەئاینێکیترە، ئاینێکی وجودی، ئینسانی و ئەخلاقی، ئاینێک پەرستگاکەی دڵ بێت و کەعبەکەی مر□ق و پێغەمبەرەکەی ویژدان.

ئاینێک وجودی مر□ق ل□بەرچاوبگرێت، ڕەچاوی خواست و حەزو ئیرادە و ماف و ئازادیەکانی تاک بکات و بوونی مر□ق ب□ تەواوی مانا بەرزو پیرۆز بنرخێنێت. چیتر بە ناوی ئاینەوە لە ئازادی مر□ق ن□درێت، ئازادیەکانی تاک دەستی بەسەردانەگیرێت و سەربەستیەکانی ژن دەستبەسەرنەکرێت و مرۆڤبوونی مر□ق پ□شێڵ نەکرێت. ئاەقڵی مر□ق ل□قاڵب نەدرێت و ویژدانی مر□ق خ□فەنەکرێت.

چیتر لەژێر ناوی مەزهەب و لەژێر پەردەی ئاین و بە پاساوی ئاینی مر□ق ب□ کۆیلە و بەکەنیزە نەکرێت. ڕەخنە ب□بق□ و جیاوازیەکان دەمکوت نەکرێن.

ئاینێکی وجودی، وجودیەتێک، مرۆڤ بکات بە گەوهەری ژیان و سەنتەری بوون. ویژدانی مرۆڤ بکات بە ئایین و دڵ بە پەرستگا.
وجودیەتێک، هەڵگری پەیامێکی ئەخلاقی و ئینسانی بێت، لەخەمی مرۆڤەکان کەم بکاتەوە و ئازارەکانیان سڕبکات و لە کۆیلایەتی فیکری و جەستەیی و دەروونی ڕزگاریان بکات.

مرۆڤەکان لە ئەشکەوتی تێگەیشتن و بیری دۆگمایی و چەقبەستوویی دید و بەستەڵەکی ئەقڵ و لە دەستی پەرستگاکان ڕزگاربکات و مرۆڤ بهێنێتەدەر و تێکەڵ بە فەزای ژیانیان بکات.
مرۆڤایەتی لەگۆشەی مەعبەدەکان قورتاربکات، ئەو مەعبەدانەی بەڕێژ ناوی خوداوەند بەرز ڕادەگرن و بەشەو مرۆڤەکانی لێدەدزن!

ئەو پەرستگایانەی لەلایەک بانگەشەی خۆشویستنی خوداوەند و مرۆڤایەتی دەکەن، لەلایەکیتر تۆی دەمارگیری ئایینی و ڕقی مەزهەبی و پەتای پەرتەوازەیی لە نێوان مرۆڤەکان بڵاو دەکەنەوە!

“کودەتای پەرستگا”
پێمان دەڵێت مەعبەدەکان بنەمای هەموو کێشەکانن، بتەوێت باوەڕبهێنیت و باوەڕداربیت، مەرجی یەکەم بە باوەڕبوونتە بە مەعبەدەکان.
کفرکردن بە مەعبەدەکان و جیادانی بە باوەڕی لە هەمبەر مەعبەدەکان، ڕوکنی باوەڕ و پێشمەرجی ئیمانە.

کودەتای پەرستگا”
پێمان دەڵێت ژیانی ئێمە بە فیقه و فەتوا و تێگەیشتنی کاهینەکان لاقەکراوە. ژیانمان مەحکومە بە فیقه و بڕیار و ئەحکامی فەقێ و پیاوانی ئایینی و کاهینەکان. بە شافیعی و ئیبنولتەیمیەکان. بە عن عنەو قیلەو قالەکان.
نەک فەلسەفە و فەیلەسوفەکان ،بە ئیبنولباجە و ئیبنولتوفەیلەکان.
بەعیرفان و عاریفەکان، به مەلاناو هەلاج و ئیبنولعەرەبیەکان.

“کودەتای پەرستگا”
وەکو کیرکگاردسەرین پێمان دەڵێت (گرنگ نییە، باوەڕمان بە چی هەیە، گرنگ چڕنیەتی ئەو باوەڕهێنانەیە)،

تاچەند باوەڕەکەت، لەگەڵ مرۆڤ دۆستی، لەگەڵ ژینگە دۆستی، ژیان دۆستی و ئاژەڵ دۆستی، لەگەڵ مرۆڤ دۆستی دەگونجێت و بەرکەوتنی لەگەڵ ویژدان و مۆراڵ و ئەخلاقی مرۆڤایەتی نابێت.
تاچەند باوەڕەکەت جێگای فرە باوەڕی تێدا دەبێتەوە و ڕێز

لەباوەڕەکانی تر دەگرێت. ڕێز لە ئازادی بیروباوەڕ و ئازادی ویژدان و هەڵبژاردنی ئەوانیتر دەگرێت. باوەڕەکەت تاچەند باوەڕی بە پێکەوە ژیان و بیری ناتوندوتیژی و تولێرەنس و ڕێبازی مرۆڤایەتی هەیە.

تاچەند باوەڕی بە پلوالیەتی ئایینی، کۆمەڵایەتی و سیاسی هەیە، ئەوە گرنگە. جا خوام دەکرد باوەڕ و ئەقیدەکەت، ئایین و ئیمانەکەت، مەزهەب و قەناعەتەکەت بەردێک، خاچێک، بتێک و درەختێک دەبوو. گرنگ ڕێز لە مرۆڤایەتی بگریت و باوەڕت بە خۆشەویستی و برایەتی و تەبایی و یەکگرتوویی نێوان مرۆڤەکان هەبێت.

Shamal Ismael Kareem

نەک ئەقیدە و باوەڕێک بێت، لە پێناویدا، سەری مرۆڤەکان ببڕدرێت و خەڵکی پێ بکرێت بە کۆیلە و پێی لە مرۆڤایەتی و کەرامەت و ئازادی و ژیانی مرۆڤەکان و ئەقڵانیەت و شارستانیەت و هەموو بەها و جوانیەکی بوون و مانایەکی ژیان بدرێت وجودی پێ وێران بکرێت.

“کودەتای پەرستگا”

پێمان دەڵێت ئەمە نوێژخوێنمان بەدەست هێنا،وەلێ نوێژەکەمان لەدەستدا.

مەعبەدمان ڕۆنا، ئەفسوس مرۆڤایەتیمان ڕماند،“

کودەتای پەرستگا”

وەکو هەرمان هسە دەڵێت(ئەوەی دوێنێ خەمربوو، ئەمڕۆ بووە بەخێل).

ئەوەی پێشووتر تابوو بوو، ئێستا ڕەوایە.

مرۆڤ لە جیاتی ئەوەی بەناوی خوداوەندە ئازادبکرێت، کەچی بە پێچەوانەوە دەکرێت بە کۆیلە.

ئایین لە ئایینی خوداوەند و مرۆڤایەتیەوە، بووە بەئایینی کاهین و فەقێکان.

مەعبەدەکان بوون بە جۆرێک لەفرۆشگاو دووکانی سیاسی و ماڵی بازرگانی کردن. باوەڕ بووە بەبێ باوەڕی.

“کودەتای پەرستگا”

پێمان دەڵێت دەبێ لە مەعبەدەکان بێینەدەر و بڕۆین بەناو وجود، تەنها بەدەرچونت لە مەعبەد نەبێت، لە وجودی خۆت تێناگەیت.

“کودەتای پەرستگا”

پێمان دەڵێت گەڕان بە دوای ئیسلامدا لە بێدەنگی سەلمان فارسیە، نەک لە ناو دووتوێی کتێبەکانی ڕازی، لە مەنفای ئەبی زەڕە، نەک لە

قوڕەیشی بوونی خەلیفەکان، لەکوخەکەی عەلیە، نەک لەناو کۆشک و تەلاکانی مەعاویە.
لەسەرخاچەکەی هەلاجە، نەك لە ناو ئەقڵیەتی ئیبن سینا.

“کودەتای پەرستگا”
پێمان دەڵێت خوداوەند پێویستی بە دروستکردنی مەعبەد نییە، بەڵکو ئەو پێویستی بەدروستکردنی مرۆڤە.

“کودەتای پەرستگا”
پێمان دەڵێت لە تێکستەوە بۆ وجود، لە مێژووەوە بۆواقیع، لە داخران و تاکڕەهەندی جیهان بینیەوە، بۆ ناوئاپۆڕای ماناکان، لە خەتمی نبووەت و قفڵکردنی فیکرو قەدەخەکردنی تەئویلکردن و داخستنی دەرگای تەفسیرە نوێکان، بۆ کرانەوەی ئەقڵ و کردنەوەی لوغز و کۆدی چەمکەکان و سەرەتاو دەسپێکێکیتری خوێندنەوەی دەقەکان.
لە تۆتالیتاریەتی ئایینیەوە، بەرەو پلورالیزمی ئایینی.

“کودەتای پەرستگا”
پێمان دەڵێت کێشەکە ئەوە نییە، کەمرۆڤەکان لەئایین دەرچوون، بەڵکو تراژدیاکە دەرچوونی ئایینە لەمرۆڤ بوون.
“کودەتای پەرستگا”
پێمان دەڵێت:سودی چییە ئاینت هەبێت و ویژدانت نەبێت. مەزهەبت هەبێت و مرۆڤ بوونت نەبێت. سودی چییە ئایین لە جیاتی ئەوەی مرۆڤ ئازاد بکات و بەرگری لە ئازادیەکانی تاک بکات، بە پێچەوانەوە مرۆڤ بە ئاین بکرێت بە کۆیلە و لە ئازادیەکانی بدرێت.

“کودەتای پەرستگا”
بانگەوازیکردنە بۆ ئایینێکی تر و ئاشنابوون بەخوداوەندێکیتری جیاواز لەوەی کاهینەکان و مەعبەدەکان بە خەڵکیان ناساندووە. ئەو مەعبەدانەی ڕێگەی خودا ناسی و ئینسانیەتیان لەبەردەم مرۆڤەکان شێواندوەو وندکردووە.

“کودەتای پەرستگا”
داوای ئایینێکیتردەکات، ئاینێک مرۆڤ تێیدا گەوهەر بێت.
ئایینێک لە جیاتی ئەوەی ڕق فێری مرۆڤەکان بکات، فێری خۆشەویستی یەکتریان بکات. لەجیاتی ئەوەی داوای بە کۆیلەکردنی مرۆڤەکان بکات، مرۆڤەکان لە کۆیلایەتی ئازادبکات.
ئاینێک، ڕێز لە جیاوازیەکان بگرێت و باوەڕی بە ئاشتی و پێکەوەژیان هەبێت. ڕەگەزپەرستی ڕەتکاتەوە و بە چاوێکی یەکسان سەیری هەموو

مرۆڤەکان بکات.
ئایینێک، لەبەر بۆچونی جیاواز و لەسەر ئایینی جیاواز، بێکەم و گڵاو پیس سەیری هیچ کەسێک نەکات.

کودەتای پەرستگا”
پێمان دەڵێت مەعبەدی پێغەمبەر مرۆڤە.
پێغەمبەر ئایینی بۆ خزمەتی مرۆق هێنا…کاهینەکان مرۆق دەکەن بە خزمەتکاری ئایین.
پێغەمبەر لەمرۆڤایەتی دەگەڕا لەناو ئاییندا.. وەلێ کاهینەکان لە خشتی پەرستگا.

پێغەمبەر دەڕێشتە هەموو پەرستگایەک…… کاهینەکان تەنها دەڕۆن بۆ یەک پەرستگا.
Shamal Ismael Kareem
“کودەتای پەرستگا”
پێمان دەڵێت گرنگ نییە تۆ ئاینداربیت، ئەوەی گرنگە تۆ مرۆڤ دۆست بیت، گرنگ نییە تێکستە ئایینیەکان ئەزبەرزکەیت، گرنگ مرۆڤایەتی و مرۆڤ بوونت لەبیرنەکەیت.

“کودەتای پەرستگا”
خوداوەندێکیترمان پێدەناسێنێت،
خوداوەندێک، نەپێویستی بە ترساندن و نەیش بە تیرۆر و کوشتن و تەقاندنی مرۆڤەکانە.
نەپێویستی بەگۆتەبێژ و نەبە فەقێ و کاهین و پیاوە ئاینیەکانە. نەپێویستی بە شمشێرو نەبە دۆزەخ و نەبە زۆر لێکردن و ناچارکردنی مرۆڤەکانە.

خوداوەندێکی میهرەبان، لەسەر ڕیشی درێژ و شەرواڵی کورت هیچ کەسێک سزانادات. لەسەر ئەنجامنەدانی نوێژو نەپەرستنی خۆی، لێپێچینەوە لە هیچ کەسێک ناکات.

خودایەکی بە سۆز و میهرەبان، خودایەک هەموو مرۆڤەکانی خۆشدەوێت.
بە جیاوازی دروستی کردوون، بۆیە جیاوازیەکانیشی خۆش دەوێت.
خودایەک لە ڕەخنە و بیری ئازاد و لەپرسیار و گومان و ئایین و دیدی جیاواز ناترسێت.

خودایەک، ڕقی لەبەرتەسکردنەوەی سنوری ئازادیەکانە، ڕقی لەقوتکردنەوەی بت و دروستکردنی مەعبەدەکانە، ڕقی لەسانسەر و بەکافرکردنی عەلمانیەت و بە تابووکردنی دیموکراسیەت و بە

بق□کردنی مۆدێڕنێتە و بەهەرتەقەکردنی ئازادیەکانە. ڕقی لە دەستوەردان لەژیانی تایبەتی مرۆڤەکان و بیروباوەڕی خەڵک و هێڵکێشانە.

“کودەتای پەرستگا”
پێمان دەڵێت فقهی فەقێکان و
قسەی کاهینەکانمانکرد بە ئایین وئاینی خوداوەندمان کەمرۆڤایەتییە لەدەستدا.
خوداوەند ئەقڵ و ئیدراک، ئازادی و ئیرادەی بە ئێمە بەخشی و مرۆڤەکانی بە ئازادی دروستکرد و ئازادی پێدان، وەلێ فەقێ و کاهینەکان، ئاخوند و مەعبەد و پیاوە ئایینیەکان، ئەو ئازادیەیان لە مرۆڤەکان زەوتکردو بە ناوی ئاسمانەوە، دەستیان بەسەر زەوی و مرۆڤ بونی مرۆڤەکانداگرت.

خۆیان لە هەموو شتێکی مرۆڤەکان هەڵقورتاندو دەستیان لە هەموو تایبەت مەندیەکی مرۆڤەکان وەردا.
لەمۆسیقا ژەنین، جڵ وبەرگ و چۆنیەتی خەوتن، سمێڵ کورتکردن و ڕیش تاشین، شێوازی نان خواردن و ڕێکردن، چونە سەرئا و سێکسکردن، لە خۆشۆردن و فتبۆڵێنکردن، ئابوری، زانست و خوێندن، سیاسەت و حوکمکردن، لەیەکەم چرکەساتی لە دایکبونتەوە، تاکۆتا هەناسە و مردن، تاختستنە ناو تابووت و ژێر خاککردن، لە هەموو شتێک وازت لێناهێنن و دەست لەبونت وەردەدەن.

“کودەتای پەرستگا”
پێمان دەڵێت کاتی ئەوە هاتووە ئایین لە دەست کاهینەکان و پێغەمبەر لەئایینی مێژوویی و خوداوەند لە مەعبەدەکان دەربێنین و مۆنۆپۆلکردنی پیرۆزیەکان و ڕاستیەکانیان لێ بسەنینەوەو دووبارە پێناسە بۆ چەمکەکانی باوەڕو پەرستش و ئایین و ئەخلاق و ئەقیدە و بەهاکان بکەینەوەو پێناسەکان دابڕێژینەوەو وشەی کفرو کۆیلایەتی و تۆی ڕق و بیری ڕەگەزپەستی و ناوی جەنگ، لە فەرهەنگی مروڤایەتیدا بسڕینەوەو لە جیاتی ئەوەی هێندەی خەریکی باسکردنی تەوحیدی خوداوەندبین، هەوڵی تەوحیدکردن و یەکگرتنی مرۆڤەکان بدەین.
لەجیاتی ئەوەی هێندەی شەڕ بە ناوی ئاسمانەوە بەرپابکەین و ژیانی ئێرە بە ناوی بەهەشتەکەی ئەولاوە بە دۆزەخ وێران و مرۆڤایەتی خەڵتانی خوێن بکەین،
با ئاشتی لەسەر زەوی بەرقەرار و بەهەشتێک بۆ مرۆڤایەتی لێرە دروست بکەین.

مرۆڤـا یەتی ئاشنـای چەمکی ڕێژەیـی بـوون و ئاشنـای تـولەرانس و لێبوردەیی و پێکەوژیان و خۆشەویستی و یەکترقبوڵکردن بکەین.

ماوەتەوە بڵێم
عەبدولڕەزاق جوبران/
مرۆڤێکی مرۆڤ دۆست و نووسەرێکی جوان نووسە.
ئەو لەکتێبەکان و نووسینەکانیدا،
داوای بە مۆدێڕنەکردنی ئاین و بە سەردەمیکردنی ئایین و گونجاندنی ئایین لەگەڵ دنیای تازەگەریدا دەکات.
داوای شۆڕش و کودەتا بە سەر کاهین و مەعبەدو فیقه و کەلەپووری ئایینی و دووبارەو
پێداچوونەوەو هەموارکردنەوەو خوێندنەوەی تێکستەکانی ئایێندەکات.
لە ڕێگەی وجودیەتێکی ئینسانی ئەپستراکت و ڕووت، وجودیەتێک لەگەڵ بەهاکانی ئینسانیەت و پڕەنسیپەکانی مرۆڤبوون یەکدەگرێتەوە و مرۆڤ دەکات بە ماک و بنەما؟و پێوەرو سەنتەر.
Shamal Ismael Kareem
“کودەتای پەرستگا”
داوای خوێندنەوەیەکیتری ئایین، دوور لەو خوێندنەوە فقهیه کلاسیکیه مەزهەبیە سیاسیە مێژووییەی پێشووتری ئایین دەکات.

جوبران بانگەوازی بو ڕوانگەیەکی مرۆڤانە و وجودیانەی ڕبوبیانە دەکـات، وجـودیەتێکی بـاوەڕداری لەشێـوەی وجـودیەتەکەی کیرکەگاردسۆرین،

نەک وجـودیەتە بێ بـاوەڕیەکەی سـارتەر، وەڵێ ئەو ڕوانگەیەکـی زۆر ب□□او ئەخلاقی و مرۆڤ دۆستانەو جوانی هەیە بۆ مرۆڤ بوون، ئەو لەجوغزێکی تەسک و گوشەیەکی دخراو ڕوانینێکی ئایینی و دیدێکی تاریکی ئایدیۆلۆژی و مەزهەبی و لەسەر بنەمای ڕەش-سپی ، باوەڕ-بێ باوەڕ، بەهەشت دۆزەخی..
لەمرۆڤ ناڕوانێت، بەڵکوو جوبران لە دیدێکی هیومانیستانەو مرۆڤ دۆستانە مرۆڤ دەبینێت.ئەو بۆچونی وایە کە هەرگیز خوداوەند لەسەر بێ باوەڕی مرۆڤ سزا نادات و کێشەی خوداوەند کێشەی باوەڕهێنان یاخود بێ باوەڕی نییە لەگەڵ مرۆڤەکان،
بەڵکـو کێشەی ئەو زاتە سـتەم و دادپەروەریە، کێشەی نـوێژنەکردن و نەچونە مەعبەدنییە، بەڵکوو کێشە بات□تی باپەندنەبوون بە ئەخلاق و مۆڕاڵی مرۆڤدۆستی و جێبەجێکردنی بەهاکانە لەناومرۆڤدا.

بۆیە ئەو بە پیاوەئایینیەکان و فەقێ و کاهینەکان دەڵێت بەسیەتی

چیتر خەتان لەخەتانەوە مەکەن بە نوێنەری خوداوەند و سێبەری ئاسمان و دەرگاوانی دۆزەخ و پسوولەی چوونە بەهەشت و دۆزەخ بەمرۆڤەکان مەفرۆشنەوەو بەهەشت و حەقیقەتەکان تاپۆی سەرخۆتان مەکەن.

بەهەشت و ڕەزامەندی و میهری خوداوەند زۆر لەوەگەورەترە کە ئێوە لەو سنورەتەسک و ڕوانینە مەزهەبی و ئایدیۆلۆژیەداخراوە دەیبینن. میهرو سەوزو لەبوردەیی و بەهەشتی خوداوەند، تەنها تایبەت بەکەسانێک و ومولکی ئایینێک و گرووپێکی فەندەمەنتالیست و مەزهەبێکی دیاریکراونییە، بەڵکوو هی هەموو مرۆڤەکانە، بوودی، جو، مەسیحی، زەردەشتی،کاکەیی، ئێزدی و موسڵمان، هی هەموانە.

سیکولەرو ئەتەست و گومانگەراکانیش، بەڵێ هی ئەوانیشیە. خوداوەند، هیچ کات لایەنگری گرووپێک، لە دژی گرووپێکیتر نییە، شەڕی ئایینێک لەدژی ئاینێکیتر ناکات و لە بەر جیاوازی مەزهەب، ئیدەلۆژیاو ئایین و ڕەگەز و نەتەوە، جیاکاری لە نێوانی مرۆڤەکان ناکات و ڕقی لە مرۆڤ نابێتەوەو جاڕی جەنگ و نەفرەت و کەرب وکینە و لایانگری بەکەسانێک،
لەدژی ئەوانیتر نادات و دەرگای ڕەحمەت و بەهەشتە فراوانەکەی بەخەڵکانێک بخاتە سەرپشت و بەڕووی ئەو هەموو ملیارەی تری مرۆڤایەتی دابخات.!
..
شەماڵ بارەوانی